

PUSTI ME DA BUDEM SREĆNA!
NA KRILIMA KRISTAL META

ARETÉ
I EDVAŽORR. RUSA

Naslov originala

Jana Frey

LASS MICH GLÜCKLICH SEIN!

Edicija

Skok iz kože

Za izdavača

Nina Gugleta

Glavni i odgovorni urednik

Nina Gugleta

Izvršni urednik

Ana Jovanović

Lektura

Jelena Janković

Korektura

Aleksandra Dunderski

Dizajn korica

Dragana Nikolić

Štamparija

Fuk, Beograd

Tiraž

1200 primeraka

Izdavač

Areté, Beograd, 2022

© Loewe Verlag GmbH, Bindlach 2016

Copyright za srpsko izdanje © Arete

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

PUSTI ME DA BUDEM SREĆNA!

NA KRILIMA KRISTAL META

Jana Frej

prevod sa nemačkog

Darinka Kovačević

www.arete.rs

Taj osećaj nečijeg prisustva. Osećaj da je neko u prostoriji. – Osećaj je... užasan. To je kao da je taj neko otvorio vrata i ja više ne mogu da ih zatvorim.

(Lela fon Puldorf)

1

Liza

Velika. Definitivno velika. Ogromna. I uopšte...

„Nisi ti mutant, Liza” – ljutito dobacuje moja majka kad me po ko zna koji put zatekne kako stojim ispred ogledala, potpuno nezadovoljna sobom.

„To kažeš ti”, uvek na to odgovaram razdražljivo. „1,78 m? Cipele broj 42? Obim grudi gotovo i da nemam? – Šta sam, ako ne mutant?”

Moja majka je nežna. Elegantna. Pametna. Ne postoji drugi način da se opiše.

Pa šta se dešava *sa mnom*? Gde su nestali geni moje majke?

„Ti si više povukla na svog oca”, kaže mi ponekad Lela. Lela je moja najbolja prijateljica. Oduvek. U svakom slučaju, godinama. Ne sećam se života bez Lele.

„Pa bravo”, uzvraćam kad me Lela poređi sa ocem. Helou, *moj otac*? Na kraju krajeva, ipak je on muškarac, što visinu, veličinu cipela i nedostatak grudi čini logičnim. Osim toga, on je malo izgubljen čovek koji, kako mi je jednom objasnio, ne podnosi uskogrudost.

Moja majka kaže da je to sa uskogрудоšću budalaština, da moj otac samo nije u dodiru sa svojim „unutrašnjim detetom” i da pati od nemogućnosti da verbalizuje svoje emocije.

Aha.

Moja majka bi trebalo da zna. Na kraju krajeva, ipak je ona bračna terapeutkinja i vodi praksu u našoj kući. Ispod. U prizemlju, što, inače, nikako nije dobro. Kad stignem kući, moram uvek brzo i tiho da šmugnem gore, jer nikad ne znam da li se u tom trenutku u prizemlju muvaju pacijenti ili ne.

„Ja tako volim da budem kod vas”, često kaže Lela dok gluvari na mojoj maloj, neuglednoj krovnoj terasi koju je sagradio neki od prethodnih vlasnika ove kuće. Odatle, hteli – ne hteli, slušamo krikove pražnjenja negativne energije koji s vremena na vreme dopiru iz Kozimine ordinacije, u zavisnosti od toga na kom nivou su se zaglavili parovi koji traže pomoć od moje majke.

„To, oslobodite se! – Da, pustite da izađe, pustite! – Vau, tako je dobro! Daaaaa!”, u takvim trenucima rado uzvikuje moja majka ohrabrujući ih. Zavesa navučena preko otvorenog prozora ordinacije nežno se njiše na vetru, a gospodin Bukstehude, naš uštogljeni komšija koji se u stvari preziva Šmit, tada uvek besno zatvara svoja tri prozora koja gledaju u baštu. Lepo, jedan po jedan. Naglašeno bučno. On mrzi Kozimin program oslobađanja negativne energije vrištanjem.

Ali parovi, koji su u svakodnevnom životu lekari, advokati i ko zna šta još, poslušno urlaju: „Aaaaaahhhhhhhhhhh! Aaaahhh! Aaaahhhhh.”

„Ko bi rekao da se tako učvršćuju veze”, mrmljala je Lela, zadivljena ovim divljim, razuzdanim vrištanjem.

„A zašto to nije upalilo sa tvojim ocem?”

Ja uzdišem, jer je i meni jako žao zbog toga, i po stoti put joj ponavljam da terapeuti u sopstvenim porodicama često ne mogu mnogo da postignu.

Iako je moja majka napisala brojne knjige o tome kako spasiti brak, a vodi i veoma uspešan onlajn blog na istu temu, u odnosu sa mojim ocem ona je samo jedna napuštena, razdražljiva bivša supruga, a ni u kom slučaju kul *dr Kozima Amarel, psihoterapeutkinja*, kao što se to može pročitati na sivoj tabli ispred naše kuće.

Majka me zove Liza, kao što to čini većina ljudi. Liza Amarel, upravo kako piše u mojoj krštenici. Moj otac, nasuprot tome, ranije me najčešće zvao Lizi, valjda samo zato da bi se razlikovao od moje majke.

Lela, iz ko zna kog razloga, voli da me zove Lizbet. Ha-ha-ha, znači stvarno.

„To zvuči totalno glupo”, ponekad kažem i pokušam da joj zabranim da me tako zove, ali Lela ne dozvoljava da joj se tako lako nešto zabrani. „Draga Lela tegli sa sobom mnogo nagomilanog besa i agresije”, kaže moja majka. „Nije ni čudo, sa onom neobičnom i komplikovanom životnom konstelacijom.”

O, čoveče! Ponekad poželim da mi je majka samo frizerka ili da rasprema police u supermarketu.

„Zašto zvuči glupo?”, pita Lela sležući ramenima, kad pokušavam da joj zabranim da me zove Lizbet. „Poslušaj: Lizbet – Lizbet – Lizbet. Zavisí od naglaska. *Ti* kažeš *Lízbet*. *Ja*, međutim, kažem Lizbet. Čuješ li razliku? Moja *Lízbet* nasuprot tvojoj *Lízbet*?”

„Lupetaš, i jedno i drugo zvuči potpuno isto nebulozno”, primećujem.

„To je zato što imaš sluh kao ormar za cipele, ali stvarno!”, podrugljivo će Lela.

Starija je od mene gotovo tri meseca. I ona, i njena dva brata, Erik i Henri.

„Molim te, nemoj to da pominješ u javnosti”, zamolila me Lela nekad ranije. Upravo su Erik i Henri ti na koje misli moja majka kada priča o Lelinoj komplikovanoj životnoj situaciji.

„Kakva nebuloza”, uzdisala bi Lela kada bi se tu i tamo pokrenula ta tema. „Blizanci? Okej, nemam ništa protiv. Ali, hej, trojke? To je idiotski. Idiotski, i blamaža, i mega glupost!”

Kao mala, bila sam potpuno oduševljena time. Trojke? Zamisli, pre Lele i njena dva, nekako čudna, brata nisam ni znala da tako nešto uopšte postoji.

„To bi bilo bolje. To, da tako nešto uopšte ne postoji”, Lela bi na to suvoparno komentarisala. „Kao da je moja majka prokleta zamorče koje je odjednom *izrodilo* gomilu beba!”

* * *

Kad smo Lela i ja imale dvanaest godina, moja majka i ja smo po prvi put u potpunosti uvidele koliko su Leli odvratna njena braća. Po puna tri dana je, dan za danom, ostajala kod nas, jer jednostavno nije želela da ide kući.

„Mogu li da spavam kod Lize? – Mogu li opet da spavam kod Lize? – Mogu li, uh, ponovo da spavam kod Lize?”, pitala je majku tri puta zaredom telefonom. I dozvoljeno joj je, i dozvoljeno, i dozvoljeno, što nije ni bilo čudno, kako mi je Lela kasnije objasnila, jer je njena majka uvek i iznova bila umorna i iscrpljena. Ali onda je neočekivano trećeg dana uveče na povratku s posla naišao njen otac, kako bi je konačno pokupio i poveo kući. I onda je Lela jednostavno odlepila.

„Neću!”, vrištala je. „Neću, neću, neću!”

„Hajde, ne buni se”, rekao je njen otac, koji radi kao investicioni bankar.

„Neću! Ne želim!”, besnela je Lela. „Ostajem ovde!”

„Ne deri se toliko!”, iznervirano je zarežao njen umorni, uštogljeni tvorac.

„Ostajem ovde, dođavola!”, nastavila je da besni Lela i odjednom počela da plače, tako da više nije mogla da nastavi čestito ni da vrišti.

„Oh, prokletstvo”, gundao je njen otac i nervozno pogledao svoju majku. On, Lelina majka i moji roditelji su bili gotovo prijatelji, ali u tom trenutku sam po prvi put uočila da je to bila davna prošlost. „Šta joj je? Nije inače takva. Čoveče, Lela! Hej!”

Da skratim priču, moja majka je te večeri nežno navela Lelinog oca da se još jednom vrati kući bez svoje ćerke bliznakinje, a Lela je plačući ostala kod nas.

„Hvala”, rekla je mojoj majci kad je ponovo uspela da progovori, i izduvala nos.

„U redu je, Lela”, odgovorila je majka. Zatim smo nas tri pojele nešto vegetarijansko, nešto zdravo, kao što to obično radimo uveče. Tačnije, kao što me majka na to tera. Mislim da smo to veče jeli vegetarijanske dim sum zalogajčice sa pečenom zelenom boranijom i sosom od belog luka.

„Zašto si se, u stvari, tako izbezumila?”, pitala je Kozima nešto kasnije, kad se Lela ponovo smirila i dok joj je dodavala komorač sa maslinovim uljem. „Mislim, zbog čega tačno ne želiš da ideš kući?”

„Zbog te dve pijavice, naravno”, kratko je odgovorila Lela. „Henri i Erik isisaju sve što nije prikovano i zakovano.”

* * *

Moj otac se zove Jakub Amarel. Poreklom je iz Češke. Najčešće proizvoljno kaže Čehija. Njegova luda majka, dakle moja baka sa očeve strane, ne kaže ni Češka, što bi bilo politički korektno, ni Čehija, što bi, po mišljenju mog nastavnika bilo isto tako odvratno kao kad bi crnca zvali crnčuga. Ona tvrdi da dolazi iz Bohemije, što je takođe potpuno neprimereno, jer je zastarelo. Pritom elegantno podiže svoju ofucanu gornju obrvu, pa njen izgled nekako izaziva sažaljenje. Ima gomilu amiloidnih plakova u mozgu, što se narodnim jezikom zove Alchajmer, i stalno priča čudne stvari zbog kojih je isto tako sažaljevaju, kao: „Pogledaj kakve lepe papuče tamo na drveću!”, ili: „Danas je u mojoj ripali bila gomila puckavaca! To što se ljudima ovde servira je drskost! U mom tutu su juče bile šuške!” Živi u staračkom domu u Berlinu i praktično je više ne viđam. Otkako je zaboravila šta je toalet, ponovo mora da nosi pelene.

Moj otac je rođen u Pragu i dve godine je stariji od moje majke, koja ima četrdeset i pet godina. On je školovani graditelj gitara, ali radi i honorarno kao novinar, i stvarno stalno putuje.

„Nemiran duh”, kaže moja majka sa nipodaštavanjem.

Osim toga, praktično širom sveta ima napuštene prijateljice.

„Aferu”, ispravlja moja majka i podiže svoje obrve, koje se, srećom, još nisu skroz ofucale. Ona sama, otkako se moj otac definitivno iselio iz naše kuće, još nikad nije imala neku aferu ili frajera, ili bar ja to nikad nisam saznala, čak i ako je nečega bilo.

* * *

Lelini roditelji su još uvek zajedno i ponekad joj na tome zavidim.

„Zajedno? Pa sad”, kaže i mazi Portobela, mog psa. „Žive, dođuše, u istoj kući, ako to nazivaš *zajedničkim* životom.”

Skida Portobelu – za koga se s punim pravom oseća odgovornom! – nekoliko čičkova iz razbarušenog žućkastog krzna. „Ali njih dvoje garantovano više nemaju seks. Uhhhhh, kakva jeziva pomisao!”

Napravila je grimasu. Njen otac, bankar, je visok poput stabla i veoma, veoma mršav. Nasuprot tome, majka joj je niška, sad već očigledno niža od Lele, koja je povukla na oca, i nakon trostruke trudnoće od pre mnogo godina, ostala je zaobljena i mekana. Ima lepo, srcoliko, uvek zabrinuto, umorno lice uokvireno mekom, crvenkastom kosom i draga mi je. Zaista se žrtvuje za Erika i Henrija.

„Da, tebi se sviđa. Ali ti ne moraš i da živiš s njom!”, razdražljivo je frknula.

U prostoru lebdi puno toga neizrečenog.

Otac mi je ponovo – kako ljubazno od njega! – poslao razglednicu sa jednog od njegovih putovanja. Iz *Lanvairpulgvingilgogeri hvirndrobulantisiliogogoga*.

Hahaha, znači stvarno.

„E?“, čudila se Lela, naborala čelo i okretala razglednicu oko desnog čoška.

„Negde u Velsu“, kažem i uzdahnem. „Pročitaj slobodno. Objasnio je. Neki ljudi obučar je još pre dva veka smislio taj sumanutu naziv, kako bi bio zanimljiviji svetu...”

Lela se smejuljila i čitala. Ona voli mog oca. Uvek ga je volela. Više nego svog, kako kaže.

Hej, Lizi! Zar nije smešna ova tabla s nazivom mesta? Jedan ovdašnji obučar smislio je šalu, kako bi podstakao železničku kompaniju da na glavnoj liniji London-Mančester-Holihed postavi železničku stanicu. Evo ga i prevod: Crkva Svete Marije (Lanvair) – u dolini (pul) – belog kestena (gvin gil) – u blizini (ger) – brzog vrtloga (hvirn drobul) – i crkva Svetog Tisilioa (lantisilio) – kraj crvene pećine (ogo goh).

Ludilo, zar ne? Marilin, sa kojom se ovde družim i koja mi sve pokazuje jer je odavde, inače tvrdi da Englezi ovo mesto jednostavno nazivaju samo „Gogogoh”!

Vetroviti pozdrav iz Velsa, Jakub

Skroz u dnu, u poslednjem redu, stoji nepoznatim, šiljatim, kosim rukopisom napisano:

Srdačno, Marilin i pored toga smajlič. O, bože.

Ja tatine prijateljice, ukoliko je ljubazan da mi ih s vremena na vreme predstavi, obično zovem samo *Hej*.

„Hej, ja sam Liza.”

„Hej, mogu li da dobijem Nutelu, molim te?”

„Hej, jesi li možda slučajno negde videla moj mobilni?”

„Hej, moram da idem... Čao.”

Hana? Laura? Elvira? Sandra? Nora? Ramona? Delfina? Štefi? Mali? Karnela? Ališa? Boni? Janina? Helena? Ilonka? Ajoka? Ute? Olga? Bigi? Emi Li? I sad još Marilyn? Sori, ne! – Pritom, to ni približno nisu sve, nažalost.

„Mora da ima libido kao *Supermen*“, jednom mi je rekla Lela. Ne, ne Lela. To je Hakanova rečenica.

Ali stani, Hakan je druga priča.

Hakan i ja.

Hakan i Lela.

Hakan, Lela i ja.

O tome, u stvari, ne želim da pričam.

Jer kad pričam o Hakanu, sve ispliva na površinu. Stvarno sve. Mislim da to ne želim.

U svakom slučaju, i Hakanu je ovde mesto. Uz mene i moj smešni, veliki, čudno olovno teški život bez grudi.

Lela i ja, naše porodice koje nas nerviraju, Portobelo, Lelin zlatni retriver Klea – i baš Hakan.

* * *

A onda – ono drugo.

Paralelni svet.

On.

Bestraga – on.

Ne pokušavamo više da ga vratimo. Ali on dolazi kad mu se prohte. U delićima misli. U glupim snovima.

(Lela fon Puldorf)

2

Lela

Kraljica Elizabeta II je mahnula. I nasmešila se. Mahala je i smeškala se, i pritom posmatrala hladnim, arogantnim pogledom malo obraslu, ali romantičnu baštu porodice fon Puldorf.

Lela je mrzela svoje prezime.

„Šta je u tome tako loše?“, jednom me pitao Hakan blago iziritiran. „Čoveče, ja se zovem Ezturk, *to* je debilno ime, ako mene pitaš. Stvarno. U današnje vreme. Usred Nemačke. Tu gde iz svake rupe i svakog ćoška njihovih braon kontaminiranih dnevnih soba ponovo izviru nacisti. A onda udare pravo na *Hakana Ezturka*, sasvim bezopasnog, stoprocentnog antisalafistu! Sranje – teško da može biti više tursko! Stalno moram da ponavljam: *Hej, ljudi, smirite se. Nemam ja ništa sa vašim islamskim teroristima! Što se mene tiče, možete slobodno bilo kad i bilo gde da crtate golog i kakvog god starog, prepotopnog Muhameda po plakatima i novinama. Ja sam ateista! I krotak kao jagnje!* Nasuprot tome, Puldorf je skroz bezopasno ime. Još sa jednim otmenim fon ispred. Zato, molim te, ne kukaj, Lela fon Puldorf!”

Ali Lela je znala ono što on nije. I Liza isto.

„Ha-ha, evo dolazi gospođa Puldorf! To mora da je nekoпасно selo¹ iz koga dolaziš! Je l' ceo dan čačkate mečku?”

---

¹ „Dorf“ na nemačkom znači selo, a „pulen“ znači petljati, čačkati. Prezime sastavljeno od te dve reči je inspiracija vršnjacima za zadirkivanje (prm. prev).

Koliko je to super? Grupnjak kod Lele i njene iščašene braće! Incest, a? Je l' te čakaju s obe strane? Ćoravi i ludi.”

* * *

Hakan je Lelu zvao Lela. Ali Lizu je zvao Amarel. Oduvek. Kao da joj je Amarel ime.

Liza – Lizi – Lizbet – Amarel. Lela je morala da se nasmeje na pomisao kako se Liza iznova i iznova opirala da je zove Lizbet.

Kraljica je i dalje mahala. Zato što je kroz prozor sijalo sunce. Pri ružnom vremenu bi Elizabeta na neko vreme prestala da maše i opuštenom rukom gledala nepomično u daljinu. U tim prilikama nije delovala arogantno, već nekako zamišljeno, što je bilo simpatičnije.

„Solarna kraljica”, objasnio je Erik, i odmah po povratku sa školske ekskurzije u Londonu stavio englesku kraljicu na policu u kuhinji.

Erik je bio slep. Henri, njegov dva minuta mlađi brat, bio je samo slabovid. Pored toga je imao neku komplikovanu rupu na jednom od srčanih zalistaka, zbog čega prve dve godine svog života praktično nije izlazio iz bolnice.

Kako kaže porodična saga, jednog dana je iznenada izgovorio: „Ne želim više da budem u domu za bolesne², sad hoću da idem u kuću za zdrave!” – svoju prvu potpunu rečenicu kad je imao jedva dve godine, takav mali, mršav, slabašan i teško bolestan kakav je bio.

„A takav je i danas – čak i ako je danas to više na međuljudskom nivou”, tiho je dodala Lela kad nam je jednom prilikom njena majka ispričala ovu priču, pri čemu su joj zasuzile oči. Liza je krišom pogledala Henrija i Erika. Na prvi pogled nije se primećivalo da su njih dvojica bili jednojajčani

---

2 Na nemačkom se bolnica zove „Krankenhaus”, što bukvalno prevedeno znači dom/kuća za bolesne.

blizanci. Imali su, doduše, slične tamne uvojke, ali je Henri bio znatno bleđi, sitniji i krhkiji od Erika. Osim toga, njegove nemirne, trajno iziritirane, zelenkaste oči bile su smeštene duboko u dupljama, dok je Erik bio očigledno lepši, krupniji i mišićaviji. Zato mu je pogled bio prazan i stalno je gledao (ekstra? – barem je Lela verovala u to) u pogrešnom pravcu, jer nije mogao da vidi ništa osim svetlosti i tame.

* * *

Lela je zgrabila čašu vode i popela se u svoju sobu. Za stolom je zurila u svoju svesku iz etike. Kakav apsolutno idiotski domaći zadatak: *Ja sam ja! Pozicioniranje sopstvene ličnosti.*

Odozdo je dopirao glas njene majke. „Lela? Pokupiću Erika sa sporta i Henrija iz *Pametnih lisica!* – Jesi li me čula? Nahrani, molim te, Kleu, već cvili i pograblujaj lišće u bašti. Travnjak izgleda očajno! I misli na mašinu za pranje sudova, tvoj je red! Još od juče!”

Lela se namrštila. Došla je na svet kao punačka, zdrava beba, a ponekad ima osećaj da joj baš to uzimaju za zlo.

Dođavola, šta je ona tu mogla? Ionako je cela trudnoća bila glupa. Prvo su bili samo ona i još jedan embrion, dakle dvojajčani blizanci. Za to u svakom slučaju postoji i ultrazvuk kao dokaz. Bili bi dečak i devojčica, što se tada još nije moglo videti. Ali bez obzira. Dve bebe. Dve. Opuštencija. Lela je pokušala da zamisli. Ona i pored nje kombinacija Erika i Henrija. Samo jedan fini, jednostavni dečak sa tamnim uvojcima, sa kojim bi mogla da se igra. Ali nije ispalo tako. Umesto toga se embrion Erik–Henri, iz ko zna kog razloga, još jednom podelio i tako stvorio dva identična dečaka. Podela jednostavno nije najsrećnije prošla: Henrijevo srce je, izgleda, pretrpelo oštećenje, a osim toga, oba dečaka su u stomaku nekako bila gladna. I dok je ona rasla i napredovala, i bila dobro, Henri i Erik su još tada poboljevali.